

รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียง ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*

A MODEL OF THE BUDDHIST COMMUNITY MANAGEMENT TOWARD SUFFICIENCY IN SURATTHANI PROVINCE

ภัชลา สุวรรณวล

Patchlada Suwannual

พระมหาภคญาณ กิตติโสภโณ

Phramaha Krisada Kittisobhano (Saelee)

พระเมธีธรรมาจารย์

Phra Methithammajarn

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Surat Thani Buddhist College, Thailand

E-mail: patchlada_@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธ 2) เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการคุณภาพวงจรเดมมิง และหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชน 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นวิจัยแบบผสมผสานวิธี มีขอบเขตด้านเนื้อหา การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิง การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การตรวจสอบการปรับปรุง หลักสังคหวัตถุ 4 ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา และการบริหารจัดการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างชุมชนวิถีพุทธหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 อำเภอ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ พระสังฆาธิการ หัวหน้าส่วนงานราชการ ผู้นำชุมชนปราชญ์ชาวบ้านและนักวิชาการ จำนวน 19 รูป/คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถามค่าความเชื่อมั่น 0.986 ใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบอุปนัย ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านความพอประมาณ และด้านเงื่อนไขความรู้ 2) การนำหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธ ทาน การให้ การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ และการแบ่งปัน ปิยวาจา ถ้อยคำไพเราะ

* Received July 21, 2021; Revised September 20, 2021; Accepted December 17, 2021

ให้เกียรติผู้อื่น พุดให้กำลังใจ อัตถจริยา การประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ไม่เป็นภาระแก่สังคม ช่วยเหลืออนุเคราะห์งานในชุมชน สมานัตตตา ความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย การเป็นแบบอย่างที่ดี 3) นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ 4C KHONDI MODEL

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการ, ชุมชนวิถีพุทธ, ความพอเพียง

Abstract

The objectives of this research paper were 1) to study the condition of community management in the Buddhist way; 2) to study the methods of quality management of the Deming cycle. and Buddhist principles in community management. 3) To present a model of community management in a Buddhist way to sufficiency in Suratrhani Province. It is a combined research method. Content scope Deming cycle quality management, planning, implementation of the plan. update check Principles of Sangahavatttha 4 dana, piyavaca, atthachariya, samanattatta, and management in line with sufficiency economy, moderation, rationality, and immunity. knowledge condition moral conditions The researcher selected the samples. Buddhist community, effective 5 precepts villages in Suratrhani province, 5 districts by 4 groups of key informants, namely monks head of government department Community leaders, village philosophers and academics were 19 figures/person using an in-depth interview form and questionnaire with a confidence value of 0.986 using basic statistical analysis, mean, standard deviation. and inductive analysis. The results of the research revealed that 1) the overall Buddhist community management condition was at a high level, i.e. moral conditions; rationality Immunity moderation and in terms of knowledge; 2) the application of Buddhist principles in community management in the Buddhist way of giving, sacrifice, generosity and sharing, sayings, sayings, honoring others encouraging speech not a burden to society Help support the work in the community. Solidarity. Consistent behavior. Being a good role model 3) Presenting the Buddhist way of community management towards sufficiency in Surattthani province, namely 4C KHONDI MODEL.

Keywords: A Model Management, Buddhist Community, Sufficiency

บทนำ

การบริหารจัดการองค์กรชุมชน จึงเป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมกลุ่มของชาวบ้านในชุมชนที่มาร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาเพื่อพึ่งตนเอง ภายในชุมชนมีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนรวบรวม ความคิด การทำกิจกรรมต่าง ๆ การเรียนรู้แลกเปลี่ยนและตัดสินใจระดับรากหญ้า มีระบบโครงสร้างและมีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาของชุมชน การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการส่งเสริมการรวมตัว เรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทดลองปฏิบัติจริง รวมทั้งการเสริมหนุนกลุ่มที่มีการรวมตัวอยู่แล้วให้เข้มแข็ง เน้นศักยภาพความพร้อมของชุมชนเชื่อมโยงกับการทำมาหาเลี้ยงชีพทุกระดับ ชุมชนคำนึงถึงความพอประมาณและความพออยู่พอกิน ค่อยๆ เชื่อมต่อกับชุมชนและสังคมภายนอก มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยมีหลักดังนี้ 1) ส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชนทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชนในรูปแบบที่หลากหลายที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในเชิงพื้นที่หรือประเด็นความสนใจ 2) การจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างครบวงจร โดยเริ่มจากพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนให้เป็นระบบและปรับให้ทันสมัยอยู่เสมอ 3) การสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ด้วยการส่งเสริมความมั่นคงของครอบครัว การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิตบนฐาน ศักยภาพ และความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุลเน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายใน ชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมบทบาทสตรีในการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนและนำไปสู่การแก้ปัญหา ความยากจน โดยการ 1) สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มรูปแบบต่าง ๆ 2) อนุรักษ์และส่งเสริมภาค การผลิตและบริการ 3) ส่งเสริมการร่วมลงทุน ระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) สนับสนุนการนำภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการที่มีโอกาสทางการตลาด การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกันด้วยการส่งเสริมสิทธิชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสงวน อนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนาใช้ประโยชน์และเพิ่ม ประสิทธิภาพบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นโดยการสร้างความตระหนักของชุมชนในคุณค่าของทรัพยากรสนับสนุนกลไกชุมชนและเครือข่ายในการจัดการและปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับการผลิต เพื่อการยังชีพของชุมชนอย่างเป็นธรรม และเสริมสร้างขีดความสามารถและองค์ความรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นภาคีหลักในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้อง (จุฬามณี สิ้นโพทองและคณะ, 2561)

ปัญหาสภาพการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคม เป็นไปด้วยความยากลำบาก บางกลุ่มมีความลำบากด้านร่างกายและจิตใจ พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดสถาบันหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือต่อสังคมไทยตลอดมาโดยมีส่วนช่วยเหลือในการกล่อมเกลাজิตใจ และลักษณะนิสัยของคนไทยตลอดจนการให้บริการตามความจำเป็นตามความต้องการของประชาชน อีกทั้งมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาทางสังคมให้แก่เรามาแล้วเป็นจำนวนมากแม้กระทั่งในปัจจุบันความสำคัญในประการดังกล่าวก็ยังคงอยู่ ฉะนั้นเพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจอันดีในการอยู่ร่วมกัน โดยน้อมนำหลักทางพระพุทธศาสนา คือ สังคหวัตถุ 4 คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา มาเป็นหลักในการ ประยุกต์การบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธ โดยนำคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสัจธรรมที่ผู้ปฏิบัติทุกคนย่อมสามารถ รู้แจ้ง เห็นจริงได้ด้วยตนเอง และทำให้ผู้ปฏิบัติพันทุกซ์ เข้าถึงความสุขและความบริสุทธิ์ภายในได้จรัส ธรรมะของพระพุทธองค์เป็นความรู้อันบริสุทธิ์ เป็นธรรมะโอสถนานเอกที่สามารถเยียวยา รักษาจิตใจของมวลมนุษยชาติให้หลุดพ้นจากความโลภ ความโกรธ ความหลง เพราะเมื่อใจ ปราศจากสิ่งเหล่านี้ใจย่อมสะอาดบริสุทธิ์ มีอานุภาพและเกิดเป็นความเมตตา กรุณา ปราณีมี แต่ความรักความปรารถนาดีต่อกันทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ คือ "เมืองเกษตร คุณภาพ การท่องเที่ยวยั่งยืน สังคมเป็นสุข" พันธกิจ คือ พัฒนาระบบการจัดการเพื่อส่งเสริม เศรษฐกิจด้านการค้าการลงทุน บริการ โลจิสติกส์ การเกษตร การท่องเที่ยวและวัฒนธรรม เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดกลุ่มอาเซียน พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยน้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลักในการสร้างภูมิคุ้มกันในการสร้างคนสังคมที่มีคุณภาพมี ความสุข พัฒนาระบบการจัดการเพื่อพัฒนาเมืองโดยใช้ฐานของความเป็นมิตรสิ่งแวดล้อม และ พัฒนาระบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตร การบริการอย่างครบวงจร

ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีหมู่บ้านรักษาศีล 5 ได้แก่ ตำบลลิเล็ด อำเภอบ้านนาสาร มีวัดบาง ใหญ่เป็นศูนย์รวมใจและทำกิจกรรมร่วมกันเป็นหมู่บ้านที่ประชาชนเข้มแข็ง ร่วมใจกันพัฒนา และหมู่บ้านอ่างน้ำผุด ตำบลบางสวรรค์ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัดบางสวรรค์ เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน เป็นหมู่บ้านที่น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม และตำบลทุ่งหลวง อำเภอเวียงสระ และ ปี พ.ศ. 2563 วัดสุนทรนิवास ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง และวัดควนสุบรรณ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี การใช้ ประโยชน์ที่ดินในจังหวัดสุราษฎร์ธานีส่วนใหญ่เป็นการใช้ประโยชน์ในรูปแบบของพื้นที่การทำ การเกษตร โดยพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ในการปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสุราษฎร์ธานี นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ในการปลูกพืชผลไม้เช่น มังคุด เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกอง อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาเกิดปัญหาและอุปสรรคไม่สามารถ พัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามความต้องการของประชาชนได้เกษตรกรส่วนใหญ่ ประสบปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและจำเป็น มีหนี้สินและไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

ทำกิน การรวมกลุ่มไม่เข้มแข็งทำให้ไม่มีอำนาจในการต่อรอง ทั้งยังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและคนรุ่นใหม่สืบทอดอาชีพเกษตรน้อยลง ประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ มีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างไม่เหมาะสม รวมทั้งมีการแข่งขันและการกีดกันทางการค้าเพิ่มมากขึ้น ในรูปแบบของการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ๆ ในภาคการเกษตรมีจำกัด มีฐานข้อมูลด้านการเกษตรที่ทันสมัยแต่ยังไม่ครอบคลุมในทุกมิติ การทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม เช่น การปลูกพืชซ้ำซาก การปลูกในที่ลาดชัน มีการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำลำธารส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ประกอบกับการมีการเกิดภัยธรรมชาติจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกที่มีความรุนแรงและความถี่สูงขึ้นนโยบายภาครัฐที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นโครงการระยะสั้น ขาดความต่อเนื่องและมักเป็นการแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าไม่มีการ บูรณาการระหว่างกระทรวง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2559)

จากสถานการณ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีเล็งเห็นความสำคัญที่จะทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการคุณภาพชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียง ชุมชนได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารชุมชนอย่างไร ประสบความสำเร็จในระดับใด มีปัจจัยใดที่ส่งเสริมความสำเร็จ และมีปัจจัยใดที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ เพื่อที่จะสังเคราะห์เป็นรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียง สำหรับนำไปปรับใช้ในชุมชนที่ไม่ได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารชุมชน หรือนำไปใช้แล้วไม่ประสบความสำเร็จ ได้นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการคุณภาพวงจรเดิมมี และหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนให้เกิดพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการสังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีการบริหาร

คุณภาพวงจรเดมมิ่ง ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การนำแผนไปปฏิบัติ 3) การตรวจสอบ 4) ปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข สังเกตได้ 4 ได้แก่ 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3) อตถจริยา 4) สมานัตตา และการบริหารจัดการตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกัน 4) เงื่อนไขความรู้ 5) เงื่อนไขคุณธรรม

2. ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกชุมชนวิถีพุทธในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นชุมชนที่อยู่ในโครงการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 2) เป็นชุมชนที่มีการบริหารจัดการชุมชนรักษาศีล 5 ที่มีประสิทธิภาพ 3) เป็นชุมชนที่ได้รับรางวัลหมู่บ้านรักษาศีล 5 คือ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ พระสังฆาธิการ ประกอบด้วย เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 รูปกลุ่มที่ 2 ได้แก่ หัวหน้าส่วนงานราชการ ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล/นายกเทศมนตรี รองนายก จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 3 ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 คนกลุ่มที่ 4 นักวิชาการทางด้านการจัดการเชิงพุทธ จำนวน 4 รูปรวมทั้งสิ้น 19 รูปหรือคน ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวน 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้บอกถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าส่วนราชการ ตำบลดงลิ้นใต้ อำเภอพุนพิน ตำบลบางสวรรค์ อำเภอพระแสง ตำบลทุ่งหลวง อำเภอเวียงสระ ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมืองและวัดควนสุบรรณ อำเภอบ้านนาสาร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และตรวจสอบความถูกต้องและข้อความในการตอบแบบสอบถามเก็บแบบสอบถามได้ทั้งหมด 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิจัยเชิงปริมาณ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน คือ วิจัยเชิงปริมาณ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติบรรยาย การหาค่าความถี่ และร้อยละ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 วิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์แบบอุปนัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวม

สภาพการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความพอประมาณ	3.63	0.95	มาก
2. ด้านความมีเหตุผล	3.66	0.95	มาก
3. ด้านการการมีภูมิคุ้มกัน	3.64	0.98	มาก
4. ด้านเงื่อนไขความรู้	3.60	0.97	มาก
5. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	3.75	0.96	มาก
รวม	3.65	0.91	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านความพอประมาณ และด้านเงื่อนไขความรู้ ตามลำดับ

2. ผลการศึกษา วิธีการบริหารจัดการคุณภาพวงจรเดมมิง ด้านการวางแผน (Plan) ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการวางแผน ทุกชุมชนมีการสำรวจประเด็นความต้องการของชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ กำหนดหัวข้อที่จะปรับปรุง 2) ในกระบวนการวางแผนนั้น ทุกชุมชนได้ระบุแผนไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นระยะ 5 ปี เช่น แผนของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล 3) ขั้นตอนการจัดทำแผน คือ เข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานภาครัฐ “ทำความเข้าใจกับบุคลากรในองค์กร ร่วมคัดเลือกแกนนำ สนับสนุนจัดเวทีประชาคม และ 4) ทุกชุมชนประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน เช่น คณะกรรมการวัด นายกเทศมนตรี อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน” (สัมภาษณ์ หัวหน้าส่วนราชการ) ด้านการปฏิบัติ (Do) ทุกชุมชนประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการปฏิบัติ ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ต้องมีการตรวจสอบระหว่างการพัฒนาว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่ เพื่อทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามแผนการที่ได้วางไว้ นำข้อมูล ปัญหาความต้องการที่ได้มาจากการระดมสมองจากแผนชุมชนที่จัดทำเสร็จแล้วมาประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนสามปีหรือ 5 ปี พิจารณานำโครงการ/กิจกรรมตามความจำเป็นที่เกินศักยภาพของชุมชนมาบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) ดำเนินการหรือปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ด้านการตรวจสอบ

(Check) ประกอบด้วย ขั้นตอนการตรวจสอบ การปฏิบัติงานสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ สำหรับขั้นตอนถัดไป มีขั้นตอนการติดตามประเมินผล เป็นการติดตามว่าแผนชุมชนนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง หรือไม่อย่างไร 2) คณะกรรมการติดตามทุกชุมชนจะมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการรายงานผลและเสนอความเห็น ซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่นและคณะกรรมการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี 3) การตรวจสอบในระหว่างการทำงานในชุมชน “จะมีการประชุมผู้ใหญ่บ้านทุกเดือนเป็นการประชุมสัญจร ปัจจุบัน ด้วยระบบออนไลน์จะมีการพูดคุยเรื่องปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อหาแนวทางแก้ไข และการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา” (สัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน) ด้านการปรับปรุง (Action) ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการปรับปรุง “เริ่มจากการวินิจฉัยสั่งการการนำเสนอเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง แก้ไขที่ดี หลังจากคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้เกี่ยวข้อง ได้รับรายงานสรุปแล้วจะวินิจฉัย/สั่งการ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ได้จากรายงานสรุป เมื่อสิ้นปีงบประมาณจะมีการพิจารณากระบวนการเริ่มจากวิเคราะห์ถึงปัญหาในการจัดทำโครงการที่ผ่านมา” (สัมภาษณ์ หัวหน้าส่วนราชการ) 2) วิธีการปรับปรุงพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบการปฏิบัติงานแล้วนำมาปรับปรุง ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นกรณีแรก ก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐาน พร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก

การนำหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธ ด้านทาน ประกอบด้วย “การให้ ทุกชุมชนจะให้ความรู้ คือ ให้การแนะนำในข้อที่ควรจะแนะนำต่าง ๆ ให้สิ่งของให้ปัจจัย การเสียสละ การสอบถามสารทุกข์ต่าง ๆ เมื่อลูกบ้านประสบกับปัญหาต่าง ๆ ให้คำแนะนำที่ดีและไม่ถือพวกพ้องแต่เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน คือการเข้าไปดูแลให้ความช่วยเหลือและการเข้าร่วมกับหน่วยงานภาครัฐตั้งจุดคัดกรองโควิด” (ประกาศคมกล้า, 2564) “โดยการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือโครงการตามกำลังปัญญาและความสามารถ ร่วมบริจาคข้าวสารอาหารแห้งเมื่อทางวัดจัดกิจกรรม ได้ให้ความร่วมมือกิจกรรมทำความสะอาด และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ทางชุมชนจัดขึ้น และการแบ่งปัน มีการปลูกจิตสำนึกในการแบ่งปัน ช่วยเหลือกันในทุกชุมชน” (วิทยา เกษวิชิต, 2564) ด้านปิยวาจา ประกอบด้วย “ถ้อยคำที่ไพเราะ ทุกชุมชนจะมีการพูดจาทักทายกันด้วยความสุภาพอ่อนหวาน และหลีกเลี่ยงคำพูดที่ทำให้เกิดความขัดแย้งและทำร้ายกัน มีความสามัคคี ให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ลูกบ้านอย่างเต็มกำลังความสามารถ” (ราเมศวร ประตุใหญ่, 2564) มีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมปฏิบัติกับทุก ๆ คนด้วยความเสมอภาค “ไม่เลือกปฏิบัติ ให้เกียรติผู้อื่น ให้ความรู้แก่ประชาชนผู้ติดต่อประสานงานด้วยความสุภาพ ไม่แสดงวาทะที่ไม่หยาบคาย

แก่ประชาชน ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนด้วยเป็นมิตรไมตรี การพูดให้กำลังใจ การพูดเป็นเรื่องสำคัญ พูดแล้วเป็นการให้กำลังใจคนที่กำลังสิ้นหวัง แล้วเขาลุกขึ้นสู้มีกำลังใจอยู่ได้ถือว่าดี ได้บุญมากด้วย” (ชัชวาล เดชะรัตน์, 2564) การเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ การยอมรับ ฟังความคิดเห็นผู้อื่น การใช้วาจาที่สุภาพ ให้บริการด้วยความเต็มใจใช้วาจาสุภาพ ที่เป็นกันเองกับประชาชนผู้มาติดต่อประสานงาน ด้านอัตถจริยา ประกอบด้วย “การประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย สังคมที่ตนอาศัยอยู่ตลอดถึงประเทศชาติ วรรณคดีด้านยาเสพติด ไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาในหมู่บ้าน” (สุปัญญา นิลประดิษฐ์, 2564) “เพื่อให้ลูกหลานอยู่เย็นเป็นสุข ไม่เป็นภาระแก่สังคม และช่วยเหลืออนุเคราะห์งานในชุมชน เช่น งานบวช งานแต่ง และงานศพของคนในชุมชนทุกครั้ง” (เลิศเชาว์ ตรีเหล็ก, 2564) “การอนุเคราะห์กันด้วยการทำดีต่อกัน เวลาชุมชนมีกิจกรรมอะไรแม้ตัวเราจะติดธุระไปร่วมไม่ได้เราก็แสดงน้ำใจด้วยการนำ เครื่องดื่ม น้ำแข็ง ไปร่วมสนับสนุนเพื่อเป็นการบรรเทาความเหนื่อยล้าของผู้ที่ลงแรงทำงาน สนับสนุนสื่อที่มในการแข่งขันกีฬาภายในหมู่บ้าน” (สัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน) ด้านสมานัตตตา ประกอบด้วย “ความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย และการเป็นแบบอย่างที่ดี ทุกชุมชนมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนอย่างเคร่งครัดกับทุกคนในชุมชน อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่หวังผลตอบแทนคอยดูแลเอาใจใส่เพื่อนบ้านทุกคน โดยเฉพาะในช่วงเกิดโรคระบาด แจกอาหาร ของใช้ หน้ากากอนามัย ปฏิบัติตามคำสั่งของจังหวัด เพื่อให้ทุกคนปลอดภัย” (ชาญชัย ฉันทสุเมธากุล, 2564) “การประพฤติตนให้เป็นคนซื่อสัตย์ไม่คดโกงผู้ใด เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และต้องเคารพเสียงส่วนมากในชุมชนและรับฟังด้วยความจริงใจ การวางตัวให้เป็นตัวอย่างในการเคารพกฎหมายบ้านเมือง ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น” (พระใบฎิณานันทโชติ, 2564)

3. การนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีชื่อว่า “4C KHONDI MODEL” 1) C1 = Charity (ทาน) ประกอบด้วย การให้ การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ การแบ่งปัน 2) C2 = Convincing Speech (ปิยวาจา) ประกอบด้วย ถ้อยคำที่ไพเราะ ให้เกียรติผู้อื่น การพูดให้กำลังใจ การใช้วาจาที่สุภาพ 3) C3 = Useful Conduct (อัตถจริยา) ประกอบด้วย การประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่อนุชนและกัน ช่วยเหลืออนุเคราะห์งาน 4) C4 = Consistency (สมานัตตตา) ประกอบด้วย ความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย การเป็นแบบอย่างที่ดี 5) K = Knowledge (ด้านเงื่อนไขความรู้) ประกอบด้วย ส่งเสริมให้คนมีความรู้ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้ชุมชนผลิตวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีอย่างง่ายเพื่อการใช้งานในชุมชน 6) H = Honesty (ด้านเงื่อนไขคุณธรรม) ประกอบด้วย การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีส่งเสริม ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ รวมทั้งปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและมารยาทไทย มีจิตสำนึกที่ดี ยึดความถูกต้อง ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน แบ่งปัน

ช่วยเหลือคนอื่น ส่งเสริมวันสำคัญทางศาสนา 7) ON = O = overspending N = Noble (ความพอประมาณ) ไม่ฟุ่มเฟือย การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น 8) D = Discreetness (ความมีเหตุผล) ประกอบด้วย ใช้เหตุผลของความพอเพียง ใช้เหตุผลตามหลักวิชาการ กฎหมาย ศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ซึ่งเป็นไปตามพุทธเศรษฐศาสตร์ 9) I = Immunity (การมีภูมิคุ้มกัน) ประกอบด้วย ใช้ชีวิตในความไม่ประมาท สิ่งใดไม่จำเป็นไม่ซื้อ ใช้แต่สิ่งที่จำเป็น ทหารายได้เสริมเพื่อลดความเสี่ยง เพาะเห็ดนางฟ้าเป็นอาชีพเสริม และนำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก ปลอดภัยชุมชน สร้างครอบครัวอบอุ่น

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเกี่ยวกับความรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยจะอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัด สุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านความพอประมาณ และด้านเงื่อนไขความรู้ แสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนทำคุณงามความดีเป็นประจำเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้งส่งเสริมให้ละความชั่วและทำความดี ไม่เบียดเบียนมีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเพียร มีความอดทน มีความรอบคอบ มีความประหยัด มีความเมตตา มีความเอื้ออาทร และมีความสามัคคี เพื่อร่วมแรงร่วมใจกันประกอบอาชีพต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญกมล ดอนขวา ได้วิจัยเรื่อง แบบจำลองปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รองลงมาคือ ด้านความมีเหตุผลและด้านความพอประมาณ โดยมีเงื่อนไขด้านความรู้มากกว่าเงื่อนไขด้านคุณธรรม (ขวัญกมล ดอนขวา, 2557) และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวิบูลย์ แก้วสุวรรณ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่ม จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง และด้านความมีเหตุผลที่อยู่ในระดับต่ำสุด (วิบูลย์ แก้วสุวรรณ และคณะ, 2559)

2. ผลการศึกษา วิธีการบริหารจัดการคุณภาพวงจรเดมมิง ด้านการวางแผน (Plan) ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการวางแผน 2) ในกระบวนการวางแผนนั้น 3) ขั้นตอนการจัดทำแผน และ 4) ทุกชุมชนประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการปฏิบัติ (Do) ทุกชุมชนประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการปฏิบัติ 2) ดำเนินการหรือปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นการ

ดำเนินการตามวัตถุประสงค์และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ด้านการตรวจสอบ (Check) ประกอบด้วย ขั้นตอนการตรวจสอบ 2) คณะกรรมการติดตาม ทุกชุมชนจะมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการรายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น ด้านการปรับปรุง (Action) ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการปรับปรุง 2) วิธีการปรับปรุงพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบการปฏิบัติงานแล้วนำมาปรับปรุง แสดงให้เห็นว่าชุมชนมีวิธีการบริหารจัดการชุมชนเป็นอย่างดี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนตลอดจนการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2545) และแนวคิดของ (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช, 2542) วงจรคุณภาพ ประกอบด้วย การวางแผนวางแผนโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่หรืออาจเก็บรวบรวมขึ้นมาใหม่ นอกนั้นอาจทดสอบเพื่อเป็นการนำร่องก่อนก็ได้ การทำ ลงมือทำ หมายถึงลงมือเอาแผนไปทำ ซึ่งอาจทำในขอบข่ายเล็กๆ เพื่อทดลองดูก่อน การตรวจสอบ หรือสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใดและเป็นไปในทางใด และการแก้ไข หลังจากที่ได้ศึกษาผลลัพธ์ดูแล้ว อาจไม่เป็นไปตามที่ต้องการหรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไข ก็ต้องดำเนินการแก้ไขตามที่จำเป็น หลังจากนั้นสรุปเป็นบทเรียนและพยากรณ์เพื่อเป็นพื้นฐานในการคิดหาวิธีการใหม่ ๆ ต่อไป การลงมือปฏิบัติดังกล่าว

การนำหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธ ด้านทาน ประกอบด้วย การให้ ทุกชุมชนจะให้ความรู้ คือ ให้การแนะนำในสิ่งที่ดี ให้สิ่งของ ให้ปัจจัย การเสียสละ การเข้าไปดูแลให้ความช่วยเหลือและการเข้าร่วมกับหน่วยงานภาครัฐตั้งจุดคัดกรองโควิด และการแบ่งปัน มีการปลูกจิตสำนึกในการแบ่งปัน ช่วยเหลือกันในทุกชุมชน ด้านปิยวาจา ประกอบด้วย ถ้อยคำที่ไพเราะ ทุกชุมชนจะมีการพูดจาทักทายกันด้วยความสุภาพอ่อนหวาน และหลีกเลี่ยงคำพูดที่ทำให้เกิดความขัดแย้งและทำร้ายกัน ให้เกียรติผู้อื่น การพูดให้กำลังใจ การใช้วาจาที่สุภาพ ให้บริการด้วยความเต็มใจใช้วาจาสุภาพ ที่เป็นกันเองกับประชาชนผู้มาติดต่อประสานงาน ด้านอัตถจริยา ประกอบด้วย การประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย สังคมที่ตนอาศัยอยู่ตลอดถึงประเทศชาติ ธรรมาศต่อต้านยาเสพติด ไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาในหมู่บ้าน เวลาชุมชนมีกิจกรรมอะไรแม้ตัวเราจะติดธุระไปร่วมไม่ได้เราก็แสดงน้ำใจด้วยการนำ เครื่องดื่ม น้ำแข็ง ไปร่วมสนับสนุนเพื่อเป็นการบรรเทาความเหนื่อยล้าของผู้ที่ลงแรงทำงาน สนับสนุนสื่อทีมในการแข่งขันกีฬาภายในหมู่บ้าน ด้านสมานัตตตา ประกอบด้วย ความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย และการเป็นแบบอย่างที่ดี ทุกชุมชนมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนอย่างเคร่งครัดกับทุกคนในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน การประพฤติตนให้เป็นคนซื่อสัตย์ไม่คดโกงผู้ใด เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การวางตัวให้เป็นตัวอย่างในการเคารพกฎหมายบ้านเมือง ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ทั้งนี้เนื่องจากทุกชุมชนมีการให้แบ่งปันให้สิ่งของ ช่วยเหลือกัน มีความสามัคคี ทำกิจกรรมร่วมกัน การอนุเคราะห์ช่วยงาน ซึ่งพิจารณาได้จากการเข้าร่วม

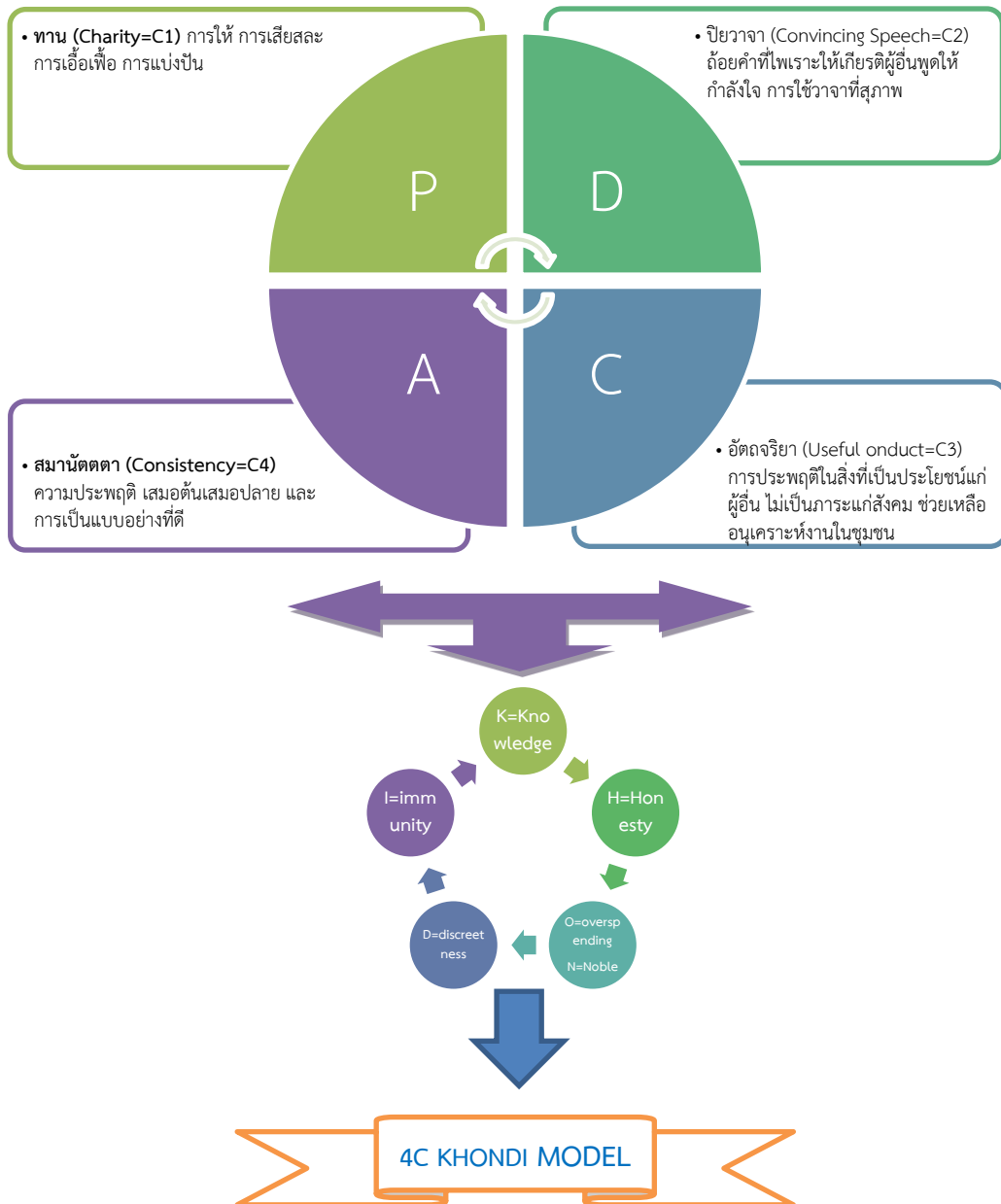
กิจกรรม ประเพณี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทำบุญสารทเดือนสิบ กิจกรรมชักพระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูกิตติพลารักษ์ ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาชีวิตด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มชาติพันธุ์ใน จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักการสงเคราะห์มนุษย์ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสงบเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลให้สร้างสานความสัมพันธ์โดยผ่านการให้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละ และการแบ่งปัน ปิยวาจา การพูดด้วยน้ำใจ อุตถจริยา การประพฤติประโยชน์ตนและผู้อื่น สมานัตตา ความมีตนเสมอคือทำตนเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย (พระครูกิตติพลารักษ์, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดกวีวัฒน์ ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนศรีธรรมโศก 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชหลักสังคหวัตถุ 4 เกี่ยวกับการผูกใจคน มีการนำไปใช้ค่อนข้างมาก ด้านการฝึกกระชับความโกรธหรือความทุกข์ ด้านลักษณะการบริโภค/อุปโภค และลักษณะการอยู่อาศัยของสมาชิกในครอบครัว จะมีลักษณะค่อนข้างประหยัด (พระครูปลัดกวีวัฒน์, 2561) และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตาภา เร่งมีศรีสุข ได้วิจัยเรื่อง พุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การนำเอาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับการสร้างพุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบด้วย 3 หลักธรรมสำคัญ ได้แก่ หลักปาปนิกรธรรม 3 และหลักสังคหวัตถุ 4 และหลักโลกบาลธรรมมีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารความเป็นผู้นำของตน (จิตาภา เร่งมีศรีสุข, 2560)

3. การนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธสู่ความพอเพียงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีชื่อว่า “4C KHONDI MODEL” 1) C1 = Charity (ทาน) 2) C2 = Convincing Speech (ปิยวาจา) 3) C3 = Useful Conduct (อุตถจริยา) 4) C4 = Consistency (สมานัตตา) 5) K=Knowledge (ด้านเงื่อนไขความรู้) 6) H = Honesty (ด้านเงื่อนไขคุณธรรม) 7) ON = O = overspending N = Noble (ความพอประมาณ) 8) D = Discreetness (ความมีเหตุผล) 9) I = Immunity (การมีภูมิคุ้มกัน) ทั้งนี้เนื่องจากทุกชุมชนมีการนำหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการชุมชนโดยน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นฐานให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระฐาปกรณ์ รัตนโชโต (สุปัญญารัตน์) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการผลิตและการจัดการเกษตรแบบพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเกษตรแบบพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย รูปแบบที่ 1 รูปแบบการเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง การพึ่งตนเองของเกษตรกรเป็นการพึ่งตนเองผ่านการทำเกษตรในรูปแบบเกษตรกรรมขับเคลื่อนในการดำเนินกิจกรรมจนทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้ เน้นการบริโภคภายในชุมชนเป็นหลัก รูปแบบที่ 2 รูปแบบ

การเกษตรตาม ทฤษฎีใหม่ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่มั่นคง พออยู่ พอกิน มีเก็บ มีจำหน่าย ส่งผลต่อความยั่งยืนในอาชีพเกษตรกร (พระสุภาภรณ์ รตนโชโต, 2561)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากภาพสามารถอธิบายได้ว่า ทาน ประกอบด้วย การให้ การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ การแบ่งปัน ปิยวาจา ประกอบด้วย ถ้อยคำที่ไพเราะ ให้เกียรติผู้อื่น การพูดให้กำลังใจ การใช้

วาจาที่สุภาพ อัจฉริยะ ประกอบด้วย การประพจน์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่กันและกัน ช่วยเหลืออนุเคราะห์งาน สมานัตตตประกอบด้วยความประพจน์สมอดันเสมอปลาย การเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านเงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ส่งเสริมให้คนมีความรู้ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้ชุมชนผลิตวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีอย่างง่ายเพื่อการใช้งานในชุมชน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี ส่งเสริม ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ รวมทั้งปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและมารยาทไทย มีจิตสำนึกที่ดี ยึดความถูกต้อง ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน แบ่งปัน ช่วยเหลือคนอื่น ส่งเสริมวันสำคัญทางศาสนา ความพอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความมีเหตุผล ประกอบด้วย ใช้เหตุผลของความพอเพียง ใช้เหตุผลตามหลักวิชาการ กฎหมาย ศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ซึ่งเป็นไปตามพุทธเศรษฐศาสตร์ การมีภูมิคุ้มกัน ประกอบด้วย ใช้ชีวิตในความไม่ประมาท สิ่งใดไม่จำเป็นไม่ซื้อ ใช้แต่สิ่งที่จำเป็น ทหารายได้เสริมเพื่อลดความเสี่ยง เพาะเห็ดนางฟ้าเป็นอาชีพเสริม และนำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก ปลอดภัยจากยาพิษ สร้างครอบครัวอบอุ่น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1) ด้านความพอประมาณ ปัญหาคือ เกิดโรคระบาด งานก็ทำไปไม่เต็มที่ เงินที่เก็บไว้ก็ต้องนำมาใช้จ่าย ดังนั้นควรมีการบริหารจัดการให้คนในชุมชนใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งเฟ้อและให้คนในชุมชนจัดทำบัญชีครัวเรือนรายรับ-รายจ่ายให้มากยิ่งขึ้น 2) ด้านความมีเหตุผล ควรให้ความร่วมมือในการจัดให้มีเวทีชาวบ้านเพื่อให้ประชาชนและผู้แทนธุรกิจหรือหน่วยงานของรัฐได้มาร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชน การใช้เหตุผลในการพิจารณาการลงทุนหรือกู้เงิน เช่น ทรัพยากรที่มีความสามารถในการชำระเงินของตนเอง และควรมีการวางแผนการใช้น้ำในการเกษตรให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่ และลดปริมาณการใช้น้ำประปาหรือน้ำบาดาลโดยใช้น้ำฝนหรือน้ำในแม่น้ำลำคลองทดแทน 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ควรมีการดูแลเรื่องการเรียนของลูกเพื่อเป็นการเตรียมตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตเนื่องจากเกิดโรคระบาดโควิด 19 ควรมีเครือข่ายหรือกลุ่มวิชาชีพเดียวกัน เพื่อจัดการ การผลิตหรือบริโภคของตนเอง โดยเฉพาะพืชผลทางการเกษตรในการประกันราคา เช่น เงาะ มังคุด มีราคาตกต่ำ และทุกชุมชนควรใช้ปุ๋ยชีวภาพให้เหมือนกัน หากใช้ไม่หมดทุกชุมชนจะก่อให้เกิดปัญหาสำหรับคนที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพ เช่น สวนทุเรียน หากสวนรอบข้างใช้สารเคมี ก็จะทำให้สวนที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพมีปัญหา 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ ควรมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อต่าง ๆ และการเข้ารับการอบรมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเผยแพร่หรือถ่ายทอดความรู้ ความคิดของปราชญ์ชาวบ้านแต่ละชุมชนเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้อื่นทราบในแต่ละชุมชนด้วย 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีความอดทนในการประกอบอาชีพและ

ช่วยเหลือสังคม ในขณะที่เกิดโรคระบาดโควิด 19 ประกอบอาชีพโดยยึดหลักความซื่อสัตย์ สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีสติในการดำเนินชีวิต และต้องมีศีลด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญมณฑล ดอนขวา. (2557). แบบจำลองปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจสร้างสรรค์มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย. ใน รายงานวิจัย. สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- จิตาภา เร่งมีศรีสุข. (2560). พุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน รายงานวิจัย. คณะศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- จุฬามณี สีนโพนทองและคณะ. (2561). การบริหารจัดการชุมชนเพื่อความยั่งยืน. วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, 18(1), 263-27.
- ชัชวาล เดชะรัตน์. (26 กรกฎาคม 2564). การนำหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธด้านปียาจา. (ภัชลดา สุวรรณนวล, ผู้สัมภาษณ์)
- ชาญชัย ฉันทสุเมธากุล. (1 สิงหาคม 2564). การนำหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธด้านสมานัตตา. (ภัชลดา สุวรรณนวล, ผู้สัมภาษณ์)
- ประภาส คมกล้า. (25 กรกฎาคม 2564). การนำหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธด้านทาน. (ภัชลดา สุวรรณนวล, ผู้สัมภาษณ์)
- พระครูกิตติพิลาธ. (2561). รูปแบบการพัฒนาชีวิตด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษ. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดกวีวัฒน์ . (2561). การนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 3(3): 319-334.
- พระฐาปกรณ์ รตนโชโต. (2561). รูปแบบการผลิตและการจัดการการเกษตรแบบพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดบุรีรัมย์. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระใบฎิณานันทโชติ. (27 กรกฎาคม 2564). การนำหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธด้านสมานัตตา. (ภัชลดา สุวรรณนวล, ผู้สัมภาษณ์)
- รามศวี ประตู่ใหญ่. (21 กรกฎาคม 2564). การนำหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธด้านปียาจา. (ภัชลดา สุวรรณนวล, ผู้สัมภาษณ์)
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2545). การจัดการคุณภาพ : จาก TQC ถึง TQM, ISO 9000 และการประกันคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์.

- เลิศเชาว์ ตรีเล็ก. (21 กรกฎาคม 2564). การนำหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธด้านอัตถจริยา. (ภัชลดา สุวรรณนวล, ผู้สัมภาษณ์)
- วิทยา เกษวิจิต. (23 กรกฎาคม 2564). การนำหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธด้านทาน. (ภัชลดา สุวรรณนวล, ผู้สัมภาษณ์) ภัชลดา สุวรรณนวล,.
- วิบูลย์ แก้วสุวรรณ และคณะ. (2559). การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง. วารสารการเมืองการปกครอง, 6(2): 55-69.
- สมศักดิ์ สินธุเวชชัย. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- สุปัญญา นิลประดิษฐ์. (23 กรกฎาคม 2564). การนำหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการชุมชนวิถีพุทธด้านอัตถจริยา. (ภัชลดา สุวรรณนวล, ผู้สัมภาษณ์)
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2559). แผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: คณะกรรมการยุทธศาสตร์การ พัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี.